

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilasvammalain 6 e §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sotilasvammalakia siten, että kunnan järjestämistä kotipalveluista ja muista kotona asumista helpottavista sosiaalipalveluista aiheutuvat kustannukset voitaisiin korvata niille Ruotsissa vakituisesti asuville Suomen sotien 1939—1945 johdosta vahingoittuneille ja sairastuneille, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on nykyisen vähintään 20 prosentin sijasta vähintään 15 prosenttia. Lisäksi edellä mainituille henkilöille voitaisiin korvata yhdestä päivittäisestä ateriasta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset. Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Valtiokonttori korvaa kunnille ja kuntayhtymille kustannukset, jotka aiheutuvat vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, ja vuosien 1939—1945 sotien johdosta vahingoittuneelle ja sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 15 prosenttia, järjestetyistä sotilasvammalain (404/1948) 6 §:n 4 momentissa mainituista sosiaali- ja terveyspalveluista. Korvausta maksetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisista kotipalveluista, 7 kohdan mukaisista asumispalveluista ja 9 kohdan mukaisista liikkumista tukevista palveluista, omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaisesta omaishoidon tuesta sekä terveydenhuoltolain (1326/2010) 24 §:n mukaisista sairaanhoitopalveluista. Sotilasvammalain 6 §:n muutos, jolla vuosien 1939—1945 sotien johdosta vahingoittuneiden ja sairastuneiden korvaukseen oikeuttavaa työkyvyttömyysastetta laskettiin 20 prosentista 15 prosenttiin, tuli voimaan 1.7.2015.

Sotainvalidit saavat palvelut maksutta, sillä kunnat eivät voi periä maksuja palveluista, joiden järjestämisestä ei aiheudu niille kustannuksia. Tämä ilmenee sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 2 §:stä, jonka mukaan palveluista perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kustannusten suuruinen. Lisäksi sotilasvammalain 6 a §:ssä on erityissäännös lain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettujen palvelujen maksuttomuudesta.

Ulkomailla asuu tällä hetkellä yhteensä 93 suomalaista vaikeavammaista sotainvalidia. Heistä suurin osa eli 69 asuu vakinaisesti Ruotsissa. Viime vuosina on pyritty parantamaan Ruotsissa asuvien suomalaisten vaikeavammaisten sotainvalidien mahdollisuutta maksuttomiin palveluihin Suomen lainsäädännön perusteella, jotta kummassakin maassa asuvat suomalaiset sotainvalidit olisivat keskenään mahdollisimman tasa-arvoisessa asemassa.

Vuonna 2011 tuli voimaan sotilasvammalain 6 e §:n uudistaminen siten, että pykälän 1 momentissa säädetään kotiin annettavien palvelujen ja pykälän 2 momentissa ateriapalvelujen korvaamisesta Ruotsissa asuvalle suomalaiselle vähintään 20 prosentin sotainvalidille. Pykälän 1 momentin nojalla korvataan Ruotsin sosiaalipalvelulain 6 §:n perusteella järjestetyt palvelut ja 2 momentin nojalla Ruotsissa asuville suomalaisille vähintään 20 prosentin sotainvalideille korvataan yhdestä päivittäisestä ateriasta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset. Ateriakorvaus toteutetaan ruotsalaista lounaskorttijärjestelmää eli Edenred-lounaskorttijärjestelmää hyväksikäyttäen.

2 Ehdotetut muutokset

Sotainvalideille kohdennettuja etuuksia ja palveluja kehitetään sosiaali- ja terveysministeriön veteraanipoliittisten tavoitteiden pohjalta. Sotainvalidien etuuksien kehittämisessä lähtökohtana on kotona selviytymisen tukeminen. Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman mukaan veteraanien palveluita uudistetaan ja alennetaan sotainvalidien haitta-astetta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sotilasvammalain 6 e §:ää siten, että kunnan järjestämistä kotipalveluista ja muista kotona asumista helpottavista sosiaalipalveluista aiheutuvat kustannukset voitaisiin korvata niille Ruotsissa vakituisesti asuville Suomen sotien 1939—1945 johdosta vahingoittuneille ja sairastuneille, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on nykyisen vähintään 20 prosentin sijasta vähintään 15 prosenttia. Edellä mainituille henkilöille voitaisiin lisäksi korvata yhdestä päivittäisestä ateriasta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset. Vastaava muutos Suomessa asuvien osalta on tullut voimaan 1.7.2015.

Ehdotettu lainmuutos kohdennettaisiin vain sotainvalideille, jotka vammautuivat tai sairastuivat Suomen sotien 1939 - 1945 johdosta. Esityksen ulkopuolelle jäisivät sotilasinvalidit eli varusmiespalveluksessa ja YK:n tehtävissä ennen vuotta 1991 vahingoittuneet ja sairastuneet. Heidän osaltaan kustannusten korvaus säilyy ennallaan.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Ruotsissa asuu tällä hetkellä 22 henkilöä, joilla on Suomen sotien 1939 - 1945 johdosta aiheutunut sotilasvammalain mukainen 15 prosentin työkyvyttömyysaste. Avopalveluista ja ateriakorvauksesta johtuvat kustannukset arvioidaan olevan 98 000—112 000 euroa vuonna 2016. Sotilasvammakorvaukset maksetaan valtion talousarvion momentilta 33.50.51, jolle myönnetyn määrärahan suuruus vuonna 2015 oli noin 122,9 miljoonaa euroa. Ottaen huomioon nyt esitetyn lainmuutoksen kustannusvaikutuksen vähäisyyden suhteessa momentille myönnettyyn rahamäärään, lainmuutos voitaisiin tehdä nykyisen määrärahan puitteissa.

3.2 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Avopalveluiden laajemmalla korvaamisella voitaisiin pidentää sotainvalidien mahdollisuuksia kotona selviytymiseen ja vähentää laitoshoidon tarvetta.

Suomen sotien veteraanien ja sotainvalidien keski-ikä on jo yli 90 vuotta. On yhteiskunnallisesti tärkeää, että Suomen valtio huolehtii siitä, että sotainvalidi- ja veteraanietuuksiin oikeutetut ryhmät saavat etuudet ja palvelut niin kauan kuin hoivan ja huollon tarve jatkuu. Esityksellä lisätään Ruotsissa asuvien suomalaisten sotainvalidien yhdenvertaisuutta Suomessa asuviin sotainvalideihin nähden.

Uudistuksen rajaaminen koskemaan vain sotainvalideja on perusteltua siitä syystä, että he ovat korvauksensaajista ikääntynein ryhmä, joka tarvitsee kiireellisesti avohoidon palveluja voidakseen jatkaa kotona asumista. Valtion taloudellinen tilanne korostaa myös tarvetta kohdentaa palvelut niitä eniten tarvitseville. Vastaava rajoitus on voimassa sotilasvammalain 6 §:n 4 momentissa.

4 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Valtiokonttorin kanssa. Valmistelun yhteydessä on kuultu Sotainvalidien Veljesliitto ry:tä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sotilasvammalain 6 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasvammalain (404/1948) 6 e §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa
992/2010, seuraavasti:

6 e §

Ruotsissa vakituisesti asuvalle vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, ja vuosien 1939—1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 15 prosenttia, voidaan korvata kustannukset, jotka hänelle aiheutuvat kunnan järjestämistä kotipalveluista ja muista kotona asumista helpottavista sosiaalipalveluista. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin korvauksen määrästä ja maksamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2015

Pääministerin sijainen, ulkoasianministeri

Timo Soini

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula

Laki

sotilasvammalain 6 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasvammalain (404/1948) 6 e §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 992/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 e §

Ruotsissa vakituisesti asuvalle vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, voidaan korvata kustannukset, jotka hänelle aiheutuvat kunnan järjestämistä kotipalveluista ja muista kotona asumista helpottavista sosiaalipalveluista. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin korvauksen määrästä ja maksamisesta.

Ehdotus

6 e §

Ruotsissa vakituisesti asuvalle vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, *ja vuosien 1939—1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 15 prosenttia*, voidaan korvata kustannukset, jotka hänelle aiheutuvat kunnan järjestämistä kotipalveluista ja muista kotona asumista helpottavista sosiaalipalveluista. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin korvauksen määrästä ja maksamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
